

REGULAMIN
ODZNAKI KRAJOZNAWCZEJ PTTK
„ŚLADAMI BOHATERÓW
POLSKICH POWSTAŃ NARODOWYCH”

I. POSTANOWIENIA WSTĘPNE

1. Odznaka Krajoznawcza PTTK „Śladami Bohaterów Polskich Powstań Narodowych” (zwana dalej odznaką) została ustanowiona z okazji przypadającej w 2009 roku 90. rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości po 123. latach niewoli i jest nadawana przez Oddział Wolski PTTK im. gen. Józefa Sowińskiego w Warszawie.
2. Celem odznaki jest przybliżenie wiedzy o polskich powstaniach narodowych oraz popularyzacja miejsc i obiektów związanych z życiem i działalnością bohaterskich uczestników tych wydarzeń.
3. Ustanawia się cztery stopnie odznaki, które można uzyskać jedynie w podanej kolejności:
  - Popularna,
  - Brązowa,
  - Srebrna,
  - Złota.
4. Wygląd, wymiary oraz materiał, z jakiego jest wykonana odznaka określa Oddział Wolski PTTK im. gen. Józefa Sowińskiego w Warszawie.
5. Ogniwa organizacyjne PTTK, działacze i członkowie PTTK powinni czuwać nad rzetelnością zdobywania odznaki i jej odpowiednią rangą.

II. WARUNKI ZDOBYWANIA ODZNAKI

1. Odznakę może zdobyć każdy kto ukończył 7 lat i spełni warunki określone niniejszym Regulaminem, również nie będąc członkiem PTTK.
2. Osoby niepełnoletnie mogą zdobywać odznakę tylko pod opieką osób dorosłych.
3. Czas zdobywania poszczególnych stopni odznaki nie jest ograniczony.
4. Wyższe stopnie odznaki można zdobywać bezpośrednio po spełnieniu wymagań na stopień niższy odznaki.
5. Obiekty zwiedzone ponad normę, ustaloną dla danego stopnia odznaki, będą zaliczane na poczet odznaki wyższego stopnia.
6. Dopuszcza się zaliczenie na poczet odznaki udokumentowanych obiektów zwiedzonych przez turystę przed ustanowieniem odznaki i wejściem w życie Regulaminu, w liczbie do 50% na każdy stopień odznaki.
7. Dokumentacja, o której mowa w pkt. 6. powinna być sporządzona zgodnie z zasadami zawartymi w rozdz. IV. Honorowane będą wszystkie potwierdzenia uzyskane przez turystę w toku zdobywania innych odznak, np. w formie kserokopii odpowiednich stron w książeczkach-kronikach tych odznak.

III. WARUNKI SZCZEGÓŁOWE

1. Odznakę zdobywa się odwiedzając miejsca związane z polskimi powstaniem narodowymi i ich bohaterami, uczestnicząc w indywidualnych i rodzinnych wędrówkach oraz zbiorowych imprezach turystyczno-krajoznawczych.
2. Odznakę można zdobywać podczas dowolnych wycieczek, np. krajoznawczych lub autokarowych oraz uprawiając dowolną dyscyplinę turystyki kwalifikowanej.

3. Podstawą przyznania odznaki jest zwiedzenie ustalonej dla danego stopnia odznaki liczby miejscowości i miejsc wymienionych w kanonie krajoznawczym stanowiącym załącznik do niniejszego Regulaminu oraz zdobycie wymaganej liczby punktów za poznanie obiektów w tych miejscach. Kolejność i dobór zwiedzanych miejsc i obiektów jest dowolna.

Stopień odznaki	Liczba punktów
Popularna	100
Brązowa	150
Srebrna	200
Złota	300

4. Zaliczane będą również miejscowości i obiekty nieujęte w załączniku do Regulaminu, pod warunkiem udokumentowania ich związku z dowolnym polskim powstaniem narodowym wymienionym w niniejszym Regulaminie.
5. Zasady punktacji:
- Bar (zawiązanie konfederacji w 1768 r.), Kraków (odczytanie aktu powstania i przysięga Tadeusza Kościuszki w 1794 r.), Poznań (wydanie odezwy do narodu w 1806 r., wybuch powstania wielkopolskiego w 1918 r., wybuch strajku generalnego w 1956 r.), Warszawa (wybuch powstania listopadowego w 1830 r., manifest Komitetu Centralnego Narodowego ogłaszający wybuch powstania styczniowego w 1863 r., wybuch powstania w 1944 r.), Katowice (siedziba dowództwa II powstania śląskiego w 1920 r. i dyktatora Wojciecha Korfanteo w 1921 r.) – po 20 pkt.
  - miejscowości i tereny bitew poza granicami Polski związane z polskimi powstaniami narodowymi, wymienione w załączniku do Regulaminu – 15 pkt.
  - miejscowości i tereny bitew w Polsce związane z polskimi powstaniami narodowymi, wymienione w załączniku do Regulaminu – 10 pkt.
  - Muzeum Powstania Warszawskiego w Warszawie, Muzeum Czynu Powstańczego w Górze Świętej Anny i Panorama Raławicka we Wrocławiu – po 8 pkt.
  - muzea poświęcone powstaniom narodowym i ich bohaterom – 6 pkt.
  - pomniki upamiętniające polskie powstania narodowe oraz pomniki i popiersia uczestników tych powstań – 5 pkt.
  - wystawy stałe i ekspozycje muzealne tematycznie nawiązujące do powstań narodowych w innych muzeach – 4 pkt.
  - miejsca i obiekty związane z polskimi powstaniami narodowymi oraz życiem i działalnością uczestników tych powstań (upamiętnione tablicą, lub udokumentowane w inny sposób) – 3 pkt.
  - obiekty im. bohaterów polskich powstań narodowych (szkoły, instytucje, itp.) oraz tablice i obeliski upamiętniające ich życie i działalność poza tymi obiektami – 2 pkt.
  - ulice, place, osiedla, parki, itp. poświęcone polskim powstaniom narodowym oraz bohaterom tych powstań – 1 pkt.
6. Obiekty zaliczone na jeden stopień odznaki nie będą zaliczane na wyższe stopnie odznaki. Nie wyklucza to jednak możliwości zaliczenia obiektów, których turysta wcześniej nie zwiedzał w miejscowościach zaliczonych na niższe stopnie odznaki. Można natomiast wielokrotnie zaliczać daną miejscowość przy zdobywaniu kolejnych stopni odznaki, jeżeli związana jest ona z więcej niż jednym polskim powstaniem narodowym.
7. Jedną miejscowość lub obiekt można zaliczyć tylko raz w toku zdobywania danego stopnia odznaki. Turysta zdobywający odznakę sam określa, któremu z polskich powstań narodowych poświęcony jest zapis (np. zwiedzając Kraków zalicza go jako miejscowość związaną z konfederacją barską, a przy powtórnym zwiedzaniu stolicy Małopolski zalicza ją jako miejscowość związaną z insurekcją kościuszkowską, ale na inny stopień odznaki). Miejscowość lub obiekt można zaliczyć ponownie przy zdobywaniu kolejnych stopni odznaki, ale przy dokonywaniu wpisu należy zaznaczyć, że miejscowość dotyczy innego polskiego powstania narodowego.

8. O przyznanie odznaki w stopniu popularnym może ubiegać się turysta, który udokumentuje posiadanie jednej z odznak:
- OTK „Szlakami Insurekcji Kościuszkowskiej”,
  - OK „Szlakami Powstania Wielkopolskiego” w stopniu popularnym lub brązowym (Oddział PTTK im. Cyryla Ratajskiego w Luboniu),
  - KO PTTK „100-lecia Powstania Wielkopolskiego” (Wielkopolska Korporacja Oddziałów PTTK w Poznaniu),
  - OK PTTK „Powstanie Listopadowe 1830-31” w stopniu brązowym (Oddział PTTK Warszawa Praga Południe im. Zygmunta Glogera),
  - OK PTTK „Śladami gen. Józefa Sowińskiego” (Oddział Wolski PTTK im. gen. Józefa Sowińskiego w Warszawie),
  - OTK „Śladami gen. Józefa Bema” w stopniu popularnym lub brązowym (Oddział Wojskowy PTTK im. gen. Józefa Bema w Krakowie),
  - OK PTTK „Szlakiem Powstania Styczniowego na Ziemiach Polskich” w stopniu popularnym (Oddział Wojskowy PTTK w Chełmie),
  - OK PTTK „Poznaj Dowódców Powstania Styczniowego” w stopniu brązowym (Oddział Wojskowy PTTK w Chełmie),
  - ROK PTTK „Szlakiem Powstania Styczniowego na Lubelszczyźnie” w stopniu brązowym (Oddział Wojskowy PTTK w Chełmie),
  - OK „Na Powstańczym Szlaku – Zagłębie Dąbrowskie 1863” (Regionalne Stowarzyszenie Forum dla Zagłębia Dąbrowskiego i Oddział PTTK im. Aleksandra Janowskiego w Sosnowcu),
  - OTK „Szlakami Powstań Śląskich” w stopniu srebrnym (Oddział PTTK im. Stefana Lachowicza w Bytomiu),
  - OTK „100-lecie Powstań Śląskich” w stopniu I, II lub III (Turystyczny Klub Kolarski PTTK im. Władysława Huzy w Gliwicach Oddział PTTK Ziemi Gliwickiej),
  - OK „Śladami Wojciecha Korfańtego” (Oddział PTTK Siemianowice Śląskie),
  - ROK PTTK „Szlakiem Powstania Zamojskiego” w stopniu brązowym (Oddział Wojskowy PTTK w Chełmie),
  - OK „Śladami Powstania Warszawskiego” w stopniu „Mały Powstaniec” lub popularnym (Oddział Międzyuczelniany PTTK w Warszawie),
  - OTK Żołnierzy AK Powstańcze Oddziały Specjalne „Jerzyki” w stopniu I (Oddział „Żoliborski” PTTK w Warszawie).
9. Punkty uzyskane podczas zdobywania odznaki mogą być jednocześnie zaliczone na inne odznaki krajoznawcze i odznaki turystyki kwalifikowanej pod warunkiem spełnienia wymagań zawartych w regulaminach tych odznak.

IV. ZASADY POTWIERDZANIA ZADAŃ

1. Podstawą do ubiegania się o przyznanie odznaki jest książeczka-kronika, wykonana samodzielnie przez zdobywającego odznakę w dowolnej formie.
2. Dopuszcza się elektroniczną wersję książeczki-kroniki zapisaną na dowolnym nośniku pamięci masowej, np. na płycie CD-R, DVD-R, BD-R, lub w pamięci USB (pendrivie), a także udostępnienie dokumentacji zdobywanej odznaki w inny sposób np. przesłanie e-mailem, lub wskazanie linku do odpowiedniego pliku na dysku zewnętrznym.
3. W książeczce-kronice należy sporządzić wykaz odbytych wypraw, który powinien zawierać datę wycieczki, miejscowość i nazwę zwiedzanego obiektu, potwierdzenia terenowe lub członków kadry programowej PTTK (przodownicy, przewodnicy, instruktorzy wg posiadanych uprawnień, organizatorzy turystyki – tylko jeżeli byli obecni na danej wycieczce) oraz instruktorów harcerskich, nauczycieli i kierowników wycieczek. Honorowane będą również odciski pieczęci ze zwiedzanych obiektów i bilety wstępu.

4. Potwierdzenia, o których mowa w pkt. 3. mogą być zastąpione opisem obiektu, samodzielnie wykonaną fotografią, lub fotografią turysty na tle zwiedzanego obiektu.
5. Z obowiązku uzyskania potwierdzeń zwolnieni są wszyscy członkowie kadry programowej PTTK: przewodnicy, przodownicy i instruktorzy oraz organizatorzy turystyki (należy podać rodzaj uprawnień i nr legitymacji).
6. Z zapisów w książeczce-kronice musi jednoznacznie wynikać, że ubiegający się o odznakę osobiście oglądał i poznał obiekty wymagane regulaminowo.

V. WERYFIKACJA I PRYZNANIE ODZNAKI

1. W celu weryfikacji i przyznania odznaki, książeczkę-kronikę należy przesłać na adres korespondencyjny: Roman Henryk Orlicz, ul. Monte Cassino 3 m. 19, 01-121 Warszawa – załączając zaadresowaną kopertę zwrotną na list polecony (bez znaczków) oraz wymaganą opłatę za przesyłkę i odznakę lub potwierdzenie dokonanej wpłaty.
2. Osoba zdobywająca odznakę, przedkładająca książeczkę-kronikę do weryfikacji, ponosi pełną odpowiedzialność za prawdziwość zawartych tam informacji.
3. Przed przedłożeniem książeczki-kroniki do weryfikacji należy sporządzić zestawienie spełnienia warunków regulaminowych zawierające: datę wycieczki, miejscowość, rodzaj i lokalizację zwiedzanego obiektu oraz informację, którego wieszczą dotyczy i punktację.
4. W przypadku weryfikacji wyższych stopni odznaki należy dołączyć zestawienie spełnienia warunków regulaminowych załączone przy weryfikacji poprzednich stopni odznaki.
5. Przewiduje się możliwość wykorzystania dla celów krajoznawczych, informacji o polskich powstaniach narodowych i ich bohaterach oraz związanych z nimi obiektach, zawartych w książeczce-kronice odznaki.
6. Zweryfikowana książeczka-kronika jest zarazem legitymacją posiadanej odznaki i uprawnia do jej nabycia i noszenia.
7. Odznaka przyznawana w trybie regulaminowym jest odpłatna.
8. Odznakę można nabyć w wyżej wskazanym miejscu osobiście, lub drogą pocztową. Opłaty pokrywa zamawiający.
9. Ewidencję zweryfikowanych i przyznanych odznak prowadzi Komisja Weryfikacyjna OK PTTK „Śladami Bohaterów Polskich Powstań Narodowych”.
10. Zarząd Oddziału Wolskiego PTTK im. gen. Józefa Sowińskiego w Warszawie może w drodze uchwały przyznać osobom szczególnie zasłużonym dla turystyki i krajoznawstwa oraz wychowania patriotycznego dzieci i młodzieży odznakę w dowolnym stopniu honorowo z pominięciem przepisów dotyczących trybu jej zdobywania.
11. Odznakę przyznaną honorowo wręcza się wraz z pamiątkowym dyplomem bezpłatnie.

VI. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Zdobywanie odznaki odbywa się na własny koszt i ryzyko. Oddział Wolski PTTK im. gen. Józefa Sowińskiego w Warszawie nie ponosi żadnej odpowiedzialności za jakiegokolwiek szkody, których można doznać w trakcie zdobywania odznaki, jak również za szkody wyrządzone przez zdobywającego odznakę osobom trzecim.
2. Oddział Wolski PTTK im. gen. Józefa Sowińskiego w Warszawie zastrzega sobie prawo wykorzystania nadesłanych materiałów celem stworzenia ogólnopolskiego wykazu miejsc i obiektów związanych z postaciami polskich powstań narodowych.
3. Interpretacja niniejszego regulaminu należy wyłącznie do Komisji Weryfikacyjnej OK PTTK „Śladami Bohaterów Polskich Powstań Narodowych” powołanej przez Zarząd Oddziału Wolskiego PTTK im. gen. Józefa Sowińskiego w Warszawie.

4. Decyzje Komisji Weryfikacyjnej OK PTTK „Śladami Bohaterów Polskich Powstań Narodowych” wydane w zakresie jej działania są ostateczne.
5. Regulamin został uchwalony przez Zarząd Oddziału Wolskiego PTTK im. gen. Józefa Sowińskiego w Warszawie w dniu 26 kwietnia 2021 r. i obowiązuje od dnia 1 maja 2021 r. Tym samym traci moc Regulamin z dnia 18 stycznia 2010 r.
6. Odznaki zdobyte przed dniem 1 maja 2021 r. zachowują swoją ważność.
7. Osoby, które zaczęły zdobywać odznakę według Regulaminu z 18 stycznia 2010 r. mogą kontynuować zdobywanie danego stopnia odznaki na poprzednio obowiązujących zasadach. Przy zdobywaniu kolejnych stopni odznaki obowiązują zapisy niniejszego Regulaminu.

Regulamin opracował Roman Henryk Orlicz – Instruktor Krajoznawstwa Polski (IKP), Instruktor Ochrony Przyrody (IOP) i Przewodnik Turystyki Pieszej (PTP) II st.

Wszelkich informacji o odznace udziela autor, tel. (+48-0) 501-094-576, e-mail: romi@o2.pl.

POLSKIE POWSTANIA NARODOWE

1. Konfederacja barska (1768-1772).
2. Insurekcja kościuszkowska (1794).
3. Powstania wielkopolskie:
  - powstanie wielkopolskie (1806),
  - powstanie wielkopolskie (1918-19).
4. Powstanie listopadowe (1830-31).
5. Powstanie krakowskie (22-27.02.1846).
6. Powstanie styczniowe (1863-64).
7. Powstanie sejneńskie (23-28.08.1919).
8. Powstania śląskie:
  - I powstanie śląskie (16-24.08.1919),
  - II powstanie śląskie (19-25.08.1920),
  - III powstanie śląskie (2.05-5.07.1921).
9. Powstanie zamojskie (1942-43).
10. Powstanie w getcie warszawskim (19.04-16.05.1943).
11. Powstanie w getcie białostockim (16-20.08.1943).
12. Powstanie warszawskie (01.08-03.10.1944).
13. Powstanie poznańskie (28.06.1956).